

KÉPES LEVELEZŐLAP

A KÉPESLEVELEZŐLAP-GYŰJTŐK EGYESÜLETÉNEK KIADVÁNYA

2016. IV. negyedév

XXIX. évfolyam 4. szám

Országos gyűjtőtálalkozó és kiállítás,
2016. július 8-9.

Az Egyesület idei gyűjtőtálalkozójára és kiállítására kiváló, nyárias időben kerülhetett sor július 8-án és 9-én. Dr. Nagy Attila az érkezés napján ismét előadást tartott számunkra; az előző években is bebizonyította, hogy a modern, napjainkban kapható képeslapok is számos szempontból lehetnek érdekesek és említésre méltóak. A mostani alkalommal Nagy-Britanniába kalauzolt el minket, ami által döntően a királyi családról készített képeken keresztül kerülhattunk közelebb ahhoz az imázshoz, amely az angolokban élhet magáról az uralkodó családról.

Az estéig nyúló cserebere természetesen eztán sem maradhatott el, s szép számban is gyűltünk össze.

Másnap a Berzsényi Dániel Könyvtárban az idei, Szent Márton emlékév alkalmával megrendezett kiállítás megnyitón is fel-feltűntek új, képeslapok iránt érdeklődő tekintetek a régi ismerős arcokon kívül, ami mindig jó visszajelzés minden gyűjtőtársnak, kiállítóknak és megtekintőknek egyaránt.

A hangulatos megnyitót követően ismét cserebere következett a Herényiek Házába, majd az idei közgyűlés, ahol főleg az újság további sorsáról folyt leginkább diskurzus – reméljük, a gyűjtőtársak későbbi meglegedésére.

A végén a várva várt tombola oldotta a kedélyeket, és mindenki a gyermeki énjét előkapva nézhette végig, mit rejtenek a számára kisorsolt, kvázi képeslapos nokiás dobozok, a borítékok.

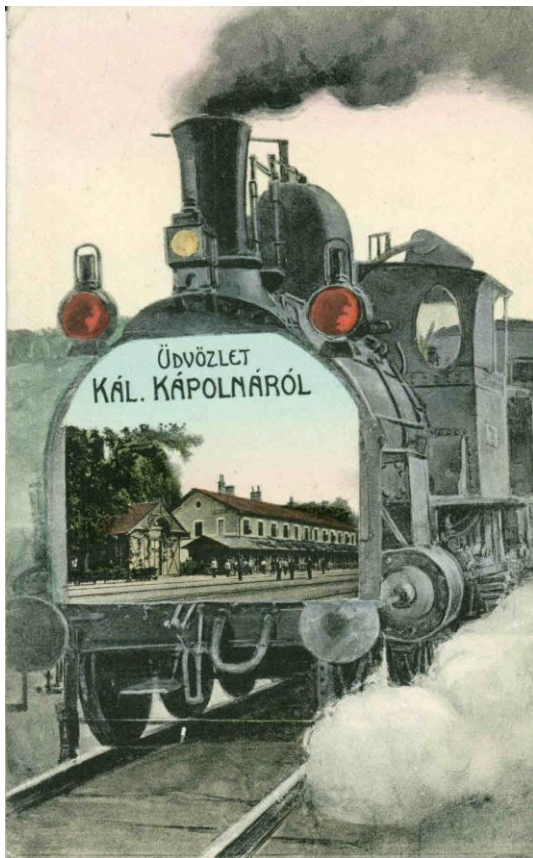
A legjobb és legüdítőbb idei hír, hogy a taglétszám ismét gyarapodni látszik – ráadásul pl. Budapestről vártunk olyan gyűjtőtársat is mint leendő tagtársat, aki a facebookon meglehetősen aktív tag (a következő hírlevél tartalmaz is cikket az ő tollából), remélve, hogy jövőre el tud jönni.

Amennyiben a facebookos „tetszikelések” valóban taglétszámnövelő tényezővé válnak, egy-két éven belül valóban biztatóbb lehet egyesületünk jövőbeli sorsa is. Addig is a jövő évi viszontlátásra!

Képes levelezőlapok a városokról és falvakról

Az **Élet és Tudomány** 2016-ban közölt cikke

Kál-Kápolna vasútállomása mozdonyba montírozva. 20. század eleje. Bródy Sándor Könyvtár, Eger)

„A képeslap egy látható világ, mely szálldogál országról országra, és hozzátartozóink üdvözléivel közelebb visz minket a tartózkodási helyükhöz, mintegy részletes ábrázolást adva róla.”

1897-ben írták ezt a mondatot arról az új levelezési eszközről, amely az 1870-es években jelent meg Európában, és illusztrációival üzenetet is közvetített. Az utazásokról, üdülésekről küldött lapok egyrészt jelzik, hogy feladójuk gondol szeretteire, másrészt az ábrázolások révén az otthon maradottak számára is lehetővé vált az ország és a világ megismerése. Az elmúlt másfél évszázad képes levelezőlapjai mára saját koruk dokumentumaivá váltak. Általuk jól nyomon

követhetők az egyes települések változásai, és érzékelhető, hogy az ott élők mit tartottak fontosnak bemutatni saját városukról, falujukról.

Magyarországon a szerencsi Zempléni Múzeum rendelkezik a legnagyobb képes levelezőlap gyűjteménnyel, amely napjainkban kb. egy millió darabot számlál. Ennek legnagyobb része a városképi és tájlap, amelyet a 19. század végén „látóképes levelezőlap”-nak neveztek. Ilyen lapokat őriz az Országos Széchenyi Könyvtár, de a megyei és települési könyvtárak, múzeumok helyismereti-helytörténeti gyűjteményei is fontosnak tartják ezek megőrzését, hiszen egy-egy falu vagy város múltjából, épületeiről sokszor a képes levelezőlap az egyedüli ábrázolás.

A legkorábbi lapok még elsősorban grafikai eljárásokkal készültek, de ezek az ábrázolások is fontosak, hiszen a települések nevezetes épületeit örökítették meg. Az eredeti fényképekről sokszorosított lapok forrásértéke sokkal nagyobb, mert ezek hűen rögzítik a városok akkori állapotát, elsősorban középületeit, tereit és utcáit, amelyek hozzátartoznak múltjához. A lapokon nyomon követhetők a változások is: épületek megszűnése és újak építése. Az első tájképes levelezőlapok főként litográfiákról (kőrajz) készültek, előbb fekete-fehér, majd színes kivitelben. Már az 1890-es években igyekeztek minél több részletet ábrázolni a mozaiklapokon. A magyar képeslapokon kezdetben a helységekről 2-3 részletet nyomtattak egymás mellé a lap bal felső részére, amely így a képeslap egyharmadát, felét foglalta el. Ekkor még csak a fennmaradó üres felületre lehetett az üzenetet írni, mert a lap hátoldala a címzésre szolgált. A városrészleteket leggyakrabban szögletes, kerek vagy ovális formában montírozták egymás mellé, és a legtöbb esetben feliratok jelzik, hogy a képeken milyen épületek láthatók. Nem ritkán virág girland, illetve több sávós hullámvonalas keretezéssel látták el a képeket. A 19. század végén voltak olyan képeslapok is, amelyeken a város panorámája vagy részletei mellett a helységekre jellemző alakok vagy korabeli népviseletbe öltözött emberek

látszanak. Így pl. a Gölnicbányát ábrázoló kép alá a nemesfémbányászatáról híres települést jelképező csákányos bányász rajzát nyomtatták.

Az 1897/98-as években 4-6, sőt 8 részletképből is állt egy-egy illusztráció, és már csak a lap jobb alsó sarkában maradt hely néhány üdvözlő szónak. Ezért a 20. század első éveiben többen javasolták, hogy a képes levelezőlapok címzési oldalán legyen helye az üzeneteknek, így a másik oldalra csak az illusztrációk kerülhetnének. A címzési oldal megosztását Angliában 1902-ben, Németországban 1904-ben engedélyezte a posta. Magyarországon 1905-ben már megosztott hátoldalú képeslapok készültek. A képeslapok hátoldalának megosztása - mint korszakhatár – a dátum nélküli képeslapok korának meghatározásához is segítséget nyújt.

Egri képeslap. 1910-es évek (ZM)

A Képes Levelező-Lap című szaklap 1899-ben ismertette, hogy addig Budapestről több mint 1800 féle, a többi településről mintegy 2500 fajta képeslapot készítettek. A hazai ismert, legkorábbi városképes lapok Fiumét, Pöstyént és Nagyszebent ábrázolták az 1890-es évek elején.

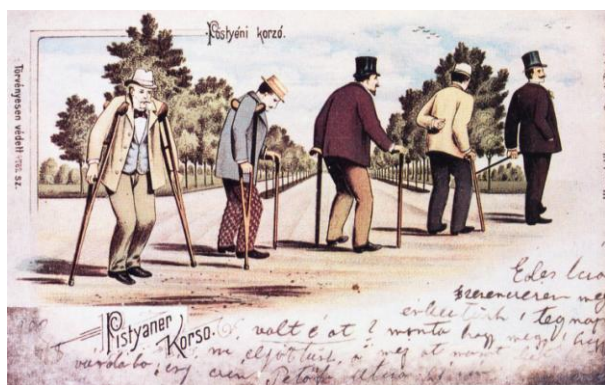
A fiumei a híres kikötőt és a korzót mutatja, a nagyszebeni rajzon pedig a város távlati képe, valamint a Grosser Ring látható, előtérben egy vonattal. A pöstyéni lapon a város panorámája, a fürdőépületek és a fürdőkocsi látható.

Herkulesfürdő. 1898. (Zempléni Múzeum, Szerencs)

A korai magyar tájlapok sorában jelentős számú az üdülő- és fürdőhelyekről készült képeslap, hiszen az új levelezési eszköz elterjedése szoros kapcsolatban állt az utazással, turisztikával és üdüléssel. Ezeket 1900-ig zömében osztrák és német kiadók jelentették meg. 1899-ben a „Magyar fürdők” bécsi képeslap sorozatban Bártfa, Szliács, Tátrafüred, a budapesti Lukács fürdő, Balatonfüred, Herkulesfürdő, Buziás, Cirkvenica, Borszék, Trencsén, Teplice képeslapja került forgalomba. 1900-ban viszont már Divald Adolf bártfai fényképész a Magas Tátra legszebb tájait és fürdőhelyeit ábrázoló 118 féle képeslapot jelentetett meg. Magyarországon a legdivatosabban a felvidéki és erdélyi nyaralóhelyek, fürdők voltak. A gyógyfürdők lapjain a panorámaképek mellett általános motívum a gyógyforrás a fölé emelt ivócsarnokkal, a fürdőépületek, szállodák és éttermek, a tenispálya a teniszező vendégekkel, parkrészt a pihenő üdülőkkel, és ritkábbak a fürdőcsarnok belsejét ábrázoló képek.

Már a 19. század végén gyakoriak voltak azok a humoros lapok is, amelyek a gyógyfürdő jótekonyságát reklámozták. Ilyen az 1900-ban küldött pöstyéni képeslap, amely öt férfit ábrázol a korzón. Az első még mankóval érkezik, az öt követők hajlott háttal és görbebottal mennek, az utolsó pedig gyógyultan és peckesen távozik.

Pöstyéni fürdőreklám. 1900 (ZM)

A Balatonon a legelső üdülőhelynek Füred számított. Az 1898-ból ismert balatoni képes levelezőlapokon láthatók a fürdőkabinokkal teli tórészletek a tetőtől-talpig felöltözött fürdőző nőkkel.

A fényképek alapján készült képeslapok már az 1890-es években megjelentek. A városkép mellett gyakran a településre jellemző termékeket is ábrázolják. Így megemlíthetjük a cseresznyékkal körülvett soproni utcarészletet, a szőlőfürtökkel és hordókkal keretezett egri városrészletet vagy a makói utcaképet egy hagyma rajzába montírozva. Többek között Sátoraljaújhegyről készült olyan lap, amelyen az épületeket, utcarészleteket egy lepke szárnyaiba másolták. A századfordulón kedveltek voltak a címeres városképi lapok.

A városokról és falvakról kiadott lapok tartalmi elemzése során feltárul előttünk, hogy a települések mely részleteit ábrázolják leggyakrabban képes levelezőlapokon. A századforduló Budapestjéről készült lapok jól tükrözik azt a hatalmas változást, amely Pest, Buda és Óbuda 1873-as egyesítése után megkezdődött, és látványos építkezésekben nyilvánult meg. A főváros közigazgatási, államhatalmi funkcióinak megerősödését a reprezentatív középületek sora jelzi. Természetes, hogy a képeslapok bemutatják a város jelképévé is vált Dunát a hidakkal, a millenniumi ünnepekre átadott épületeket, a Keleti és Nyugati pályaudvart, a Bazilikát, a Mátyás templomot a Halász bástyával és az 1906-ban megnyitott

Országházat. A kulturális célú épületek (múzeumok, színházak) és a kereskedelmi, vendéglátó létesítmények (szállodák, üzletek, vendéglők) mellett számtalan képeslap örökíti meg a bérpalotákat, utcaképeket a lüktető Belváros (Kálvin tér, Kerepesi út, Nagykörút) forgalmát a lovas kocsikkal, omnibuszokkal és villamosokkal.

Budapesti utcakép járművekkel és emberekkel. 1914-1917. (ZM)

A 19. század utolsó évtizedétől megszámlálhatatlan képeslap készült az ország városairól és falvairól. Alig van olyan település, amelyről ne jelent volna meg valamely részletét ábrázoló lap. A téma változatos, ugyanakkor jellemző, hogy mit tartottak fontosnak bemutatni településükről, illetve a vásárlók milyen témájú képes levelezőlapokat kerestek. Minden esetben első helyen szerepelnek a történelmi nevezetességek, műemlékek.

A vasútépítések és a nagyipar kialakulása mellett az urbanizációban nagy szerepet játszott a modern polgári közigazgatási és bíraskodási rendszer, a pénzügyi élet fellendülése, valamint a bővülő iskolahálózat. Így a megyeszékhelyek, de kisebb közigazgatási funkciójú városok képeslapjain gyakran szerepel a város- és vármegyeháza, bírósági épületek, takarékpénztárak és iskolák. Természetesen a településképp szerves tartozékai voltak a templomok és más egyházi épületek. A mezővárosok középületei rendszerint a hatalmas főtér körül találhatók, így a képeslapok között is gyakori a főtéri – mely legtöbbször piactér is volt –

részletek bemutatása. A szállodákat, vendéglőket és az üzlethálózatot ábrázoló képes levelezőlapokat a tulajdonosok elsősorban üzleti és reklám célból jelentették meg. A városképi lapoknak elmaradhatatlan témája a vasútállomás, a laktanya és a posta. A fontos középületekről megjelenő képeslapok rendszerint utcarészletet is megörökítenek az éppen ott álló emberekkel, elhaladó szekerekkel és autókkal, s ez által jól szemléltetik a mindenkori kereskedelmi és közlekedési viszonyokat. A képeken látható boltok bejárata fölött sokszor a tulajdonos neve is olvasható. A történelmi nevezetességű műemlékek mellett a középületek, utcarészletek minden korszakban jellemzőek. A két világháború között emelték az első világháborús emlékműveket, országzászlókat, s ezekről mint helyi nevezetességekről képeslapok is készültek. 1945 után az új lakótelepek, kulturális és szociális létesítmények, parkok, szobrok egészítik ki a korabeli képeslap tematikát, és mutatják be a települések új arcát.

Az ipari létesítményeket, gyárakat és bányákat megörökítő képeslapok az 1880-as évek végétől ismertek. Ezek ma már az ipartörténeti kutatások pótolhatatlan dokumentumai. Sok esetben régen megszűnt vagy olyan kis helyen működött üzemről tudósítanak, amelyeknek ezek az egyedüli ábrázolásai. A gyár a településnek éppen olyan nevezetessége volt, mint a templom vagy még fontosabb, mert sok esetben ettől vált országos hírvé (pl. szerencsi cukorgyár, borsodnádasi lemezgyár). Ma már csak képes levelezőlap őrzi a nagytályai vízimalmot.

Szerencs látképe a cukorgyárral. 1903. (ZM)

A falvakról megjelent levelezőlapok is elsősorban a nevezetességeket (várrom, kastély, templom) ábrázolják, de gyakori a Hangya szövetkezet, üzletek a közeli házakkal, orvosi lakás, gyógyszerár, malom. A falu fölötti magaslatról készült felvételek a település panorámáját mutatják. Általános a fő utcai látkép a templommal vagy utcarészlet egy-egy bolttal, az előtte álló emberekkel, szekerekkel.

A falvak közül egy rakacai képeslapot emelek ki, amely a két világháború között készült a görög katolikus templomról, de több értékes információt is tartalmaz. A templom előterében a domboldalon épült lakóházak zöme szalmával lépcsőzetesen fedett, és van közöttük archaikus típusú, a legszegényebb családokra jellemző szoba, pitvar beosztású ház is. Az előtérben korabeli öltözetben a falusiak nagy csoportja látható felnőttekkel és gyerekekkel. Néprajzi kuriózum, hogy két asszony súlykolófaival vásznat mos a kőgáttal elrekesztett patakban. Ugyancsak egyedülálló az egri külvárosok paraszttasszonyai által használt melegvízi mosodáról készült lap.

Rakacai falukép. 1920-as évek (ZM)

Már az 1880-as évektől képeslapok jelentek meg a jellegzetes néprajzi csoportok népviseletéről, népi díszítőművészetéről. A városi fényképészműhelyek és nyomdák a kevésbé ismert falvak tradicionális öltözködését és népszokásait is bemutatták. Az egri Baross nyomda 30 Eger környéki falu népviseletét adta közre képeslapokon a 20. század első harmadában, de a földművesek lakodalmát és az aratókoszorút szállító ostorosi legényeket is láthatjuk képeslapon.

Ostorosi legények aratókoszorúval (BSK)

Az egyes településeket sújtó természeti katasztrófákról, tüzesetekről is azonnal készültek képes levelezőlapok, hiszen ez a műfaj képes hírközlőként is szolgált. Így levelezőlapot adtak ki a budapesti Párizsi Áruház 1903. augusztus 24-i leégéséről, az 1904-es és 1917-es gyöngyösi tűzvészről. Ez utóbbi alkalmából IV. Károly király és Zita királyné is meglátogatta a várost, amelyről képeslap sorozat jelent meg. Az 1896-os budapesti ezredéves kiállításra adta ki a Magyar Posta 32 lapból álló millenniumi képeslap sorozatát, majd a vidéki városokban szervezett mezőgazdasági, ipari és képzőművészeti kiállításokat is sorra megörökítették képes levelezőlapokon. *PETERCSÁK TIVADAR*

Micsoda eljárás ez, kérem?!

A korábbi évek kiállításainak, illetve a magyar és nemzetközi szakirodalom tanúsága alapján is népszerű gyűjtési terület napjainkban a magunk módján valamilyen oknál fogva különleges levelezőlapok köre. Hogy mi is számíthat akár egy laikus, akár egy magunkfajta gyűjtő számára különlegesnek, az néhány esetben lehet ugyan szubjektív, de azért viszonylag könnyen behatárolható – az ide sorolható kategóriákat veszem most egy csokorba.

Minden, ami nem szokványos, nem hétköznapi, minimum a „rendhagyó”, de sok esetben ennél bátrabb címkével is ellátható. A

leglátványosabban az alakjukban, méretükben újító képeslapok azok, amelyek bármely turisztikai központ árusainál is postázásra csábíthat bennünket: formálhatják pl. egy malac fejét, vagy egy trópusi országban nem ritkán egy helyinek számító gyümölcsöt. Arra számítanunk kell, hogy ha fel is adjuk, elég ritkán érnek célba „töretlenül”. Lehet extrém módon kicsi is, akkora, hogy egy rendes bélyeg mellé a címzés és a szöveg épp hogy elfér.

Nyírfakéregből készült tábori levelezőlap (1916)

Már közelebbi szemrevételezett igényel tőlünk az adott anyag megtekintése, amiből a lap készült. Az alkotói fantázia éppúgy nem szabott határt ennek a kérdéskörnek, mint a mindenkori szükség. Ennek köszönhető, hogy a tábori postai lapok ritkább darabjai nyírfakéregből készültek, amelynek leginkább csak a külső felét tudták ténylegesen szövegezésre használni, és a feladó bakának vagy tisztnek is vigyáznia kellett az írással is, hiszen érzékeny felületre kellett már-már rónia a jól látható üzenetet. Emellett készültek még pl. bőrből, fémből, de adtak fel levelezőlapként sör- és boralátéteket is. Kis kitekintéssel még ide kíváncsozhatnak a bakelitkorongként vagy netán CD-ként funkcionáló lapok is: az előbbiek egy-egy szám erejéig kalauzoltak el minket a világ/ország egy-egy tájára (ld. Colorvox-lapok), az utóbbiak szintén egy adott turistacélpontot, netán egy ottani hotelt, utazási irodát hivatottak bemutatni.

S ha már a lap anyaga és a tapintás előkerült, a következő nagyobb halmaz azon képeslapoké, amelyek egy ráragasztott anyaggal, úm. rátéttel rendelkeznek. Ez lehet egykor élő anyag is, pl. toll,

haj, kiszáritott havasi gyopár, s láthatunk így kisebb gyöngyöket, csillámot, műanyag díszeket. Hasonlóképpen a tapintás a hangsúlyos azoknál az üdvözlő vagy városképes lapoknál is, amelyeket dombornyomással készítettek: ezeknél nincs ráragasztott anyag, viszont háromdimenzióssá válik az adott hegyvonulat, háztáji állat vagy ornamentikai díszítés. Az utóbbi évtizedek talán legfelkapottabb, ide sorolható típusa a hímzett ruhákat, kis viseleteket bemutató lapok összessége.

Ezen a XX. század eleji lapon a rajta lévő madár valódi tollakkal „ékeskedhet”

A valamilyen formában interaktív, kvázi „játszhatónak” mondható lapok könnyedén megszólítják a bennünk rejlő homo ludenst, ami miatt az ilyen megoldású lapok mindig is kedves és megbecsült darabjaivá lettek a családnak, olykor-olykor ujjlenyomatok, apróbb törések bizonyították, hogy sokan lelték bennük örömeiket. Ez is kellően tág kategória, és kimeríthetetlen ötletforrásról tesz tanúbizonyságot.

A személyes kedvencem az ún. átvilágítható képeslap, amelyen a legtöbb esetben „A világosság/fény felé tartandó”, „Hold to Light” vagy „Bitte gegen das Licht zu halten” felirat sejteti, hogy valami történni fog, ha lámpához tudjuk helyezni azt. A három lapréteg középső darabját megfelelő színekkel és festékekkel nyomtatva az addig rejtett kép előbukkan, és így válik láthatóvá pl. Blaha Lujza a Nemzeti Színház, Ferenc József az Opera könyomatos képén, de a fürdőző hölgy háta mögött a fánál megbúvó leskelődő urak szintén lebuknak.

Ugyanúgy külső tényezőtől függ az a lap is pl., amely egy fiatal párt mutat, akik az eget kémlelik:

olyan anyagból készült a festék, amely esetében „ha a kék szín rózsaszínűre változik, nedves, esős idő várható. Derült, száraz időjárást a kék szín jelzi. Napsütött helyen tartsuk!” Külön szemüveget gyártottak a sztereó-lapokhoz, ahol

ezáltal már jó száz évvel ezelőtt is háromdimenziós képeket tudtunk nézegetni. Ilyen lapból azért maradt fenn bőven..., de ilyen szemüveget használóról vagy csak azzal rendelkező személyről nem tudok. Legalább ennyire kreatív, de költséghatékonyabb, és így jóval több évtizedet megért típus a több lapból összeragasztott és közéjük kis képeket rejtő, ún. leporellós képeslap, amelyből kvázi kicsalható a benne található, általában tíz városkép. Ugyanígy két összeragasztott lap alkotja a szétnyithatóakat. Akad olyan kép is, amelyet tekerhetünk, mozgathatunk: a mechanikus lapok között szintén van tipizálható, de van egy-egy híresebb, egyedibb megvalósítású is. Az elsöre a kivágott cikkszelvényen belül váltakozó városkép jó példa, amely váltakozását egy forgatható kör tette lehetővé, a másodikra a legismertebb hazai példa az irredenta grafikák közé sorolható, Nagy-Magyarországot bemutató darab, amely egy mozdulattal az elcsatolt részeket távolítja el mai hazánktól. És ami a legkülönlegesebbé, legegységesebbé tehet minden lapot: az egyszeri alkotás okozta személyes atmoszféra, az adott rokon: az unoka, a fronton harcoló katona, a művész nagynéni által rajzolt, festett, karcolt kép az, amiből tényleg csak az az egy van. Személyre szabott, emiatt nagyon is intim, mégis annyi kézen forgott, hogy az már arcpirító. Ez az, amelyet mi is a legszívesebben kapunk bárkitől, aki még veszi a fáradságot, hogy levelezőlapot küldjön.

PAPP MIKLÓS

Rendezvények

A Széchenyi István Egyetem által megrendezett **XXIII. Akadémiai Nap** keretében „**Széchenyi István életútja képeslapokon**„ címmel nyílt kiállítás, mely 2016. szeptember 22-november 30. között az Egyetemi könyvtár nyitvatartási idejében tekinthető meg. A képeslapok a Steiner Józsefné gazdag gyűjteményéből kerültek két hónapra Győrbe.

—

Acsádon – a Szociális Intézmény kastély épületében 2016. szeptember 28-tól 2016. december 5-ig Sárosi István gyűjtőtársunk által „Víz” címmel összeállított kiállítási anyaga tekinthető meg – az intézet nyitvatartási ideje alatt. A képeslap kiállítási anyag a következő gondolatmenetet mutatja be:

Venezuelában van az Angel-vízesés, mely a legnagyobb a világon, 1004 méter magas

A víz a földi élet elengedhetetlen része. A Föld nagyobb részét víz borítja, az óceánok és tengerek. Az élet a vízben is zajlik, de a szárazföldi élet sem képzelhető el víz nélkül. A víz körforgásban van a Földön, ami látványos természeti jelenségeket okoz. Az édesvíz készlet jelentős része jég alakjában található a sarkvidékeken és a magas hegyekben. Az élőlények számára a víz nélkülözhetetlen, ezért a víz közelsége és elérhetősége igen fontos számukra. Az állatok és növények jelentős része a

vízben él, míg egy másik részük a vízben élő állatokból és növényekből táplálkozik. Ez természetesen az emberre is vonatkozik. Az emberiség történelmében a víz az egyik jelentős közlekedési felület volt, és még napjainkban is meghatározó. Modern világunkban a víz a sportolás és szórakozás egyik eszköze.

Hullámlovag a francia partoknál

Acsád –kiállítási részlet

2016. szeptember 29-én az Oladi Általános Iskola aulájában – Szombathely és Felsőőr 25 éves testvérvárosi kapcsolata programsorozat keretében Steindl Rezső bélyeg – és Kőszegfalviné Pajor Klára Képeslap gyűjteményéből 22 keretoldálnyit anyag kerül bemutatásra.

Felelős kiadó: Kőszegfalviné Pajor Klára elnök MKL
Szerkesztette: Kőszegfalviné Pajor Klára és Papp Miklós

9700 Szombathely, Pf. 233. mobil: 20/2865806

email: pajor.klara@gmail.com

honlap: www.kepeslapgyujto.hu